

ยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
ภายใต้การบริหาร ของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง

China's Education Strategies

Under President Xi Jin Ping's Administration

ชนกชนม์ เมฆเจริญลาภ (Chanokchon Mekjaroenlap)¹

เอกวิทย์ มณีธร (Ekwit Maneethon)²

¹นิสิตหลักสูตรยุทธศาสตร์และความมั่นคง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Students of the Strategy and Security Program Faculty of Political Science and Law, Burapha University

²รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Political Science and Law, Burapha University

E-mail: tekilachawa@gmail.com

Received: 2 April 2025

Revised: 14 April 2025

Accepted: 21 April 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีนภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง 2) เพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของ สี จิ้น ผิง และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์ของไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ ประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีน รวมถึงการวิเคราะห์ตีความข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกัน ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อพบว่า การศึกษาแนวคิดยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศจีนภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง มีหลักของยุทธศาสตร์การศึกษาทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์เป็นหลัก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ มุ่งเน้นให้ประชาชนร่วมมือกันสร้างชีวิตที่ดีอย่างต่อเนื่อง มีการผลักดันให้จีนเป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองและปลูกฝังความรักชาติ มีจิตสำนึกทางการเมือง ด้านคุณภาพเน้นการศึกษาแบบบูรณาการ ในส่วนการศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของ

ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา พบว่าจุดเด่นในด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างความเท่าเทียมกันและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการศึกษา และมีจุดด้อยที่ต้องได้รับการแก้ไข คือ ความกดดันจากระบบการสอบ ช่องว่างในการพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่ชนบท และข้อจำกัดด้านความหลากหลายของหลักสูตร และเพื่อเสนอแนะแนวทางเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์ของไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง สามารถทำได้โดยการนำหลักการและแนวทางสำคัญจากนโยบายของจีน ที่เน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางเทคโนโลยี และนวัตกรรม และศักยภาพของประชากรในการแข่งขันในเวทีโลกมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย เพื่อพัฒนาต่อจากระบบการศึกษาของไทยสู่ระดับสากล

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การศึกษา การบริหาร สาธารณรัฐประชาชนจีน

Abstract

This research entitled The Educational Strategy of the People's Republic of China under the Administration of President Xi Jinping aims to 1) examine the strategic educational concepts of China under President Xi Jinping's administration, 2) analyze the strengths and weaknesses of China's educational strategies during Xi Jinping's leadership, and 3) propose recommendations for improving Thailand's educational strategies in alignment with those of President Xi Jinping. This study employs qualitative approach, and the data are gathered from the review of documents and relevant studies on China's educational strategies. Interpretative analysis is used to identify interconnected information.

The findings, aligned with the three research objectives, reveal that China's educational strategies under Xi Jinping consist of ten core strategies, with a strong emphasis on developing new theories and practical approaches. The strategies focus on encouraging public cooperation in building a better quality of life, promoting national prosperity, instilling patriotism, and raising political consciousness. In terms of educational quality, integrated learning is emphasized. In terms of strengths, China's educational strategies demonstrate significant investment in improving educational quality, promoting equity, and integrating technology into the educational system. However, the study also identifies several weaknesses, such as pressure from the examination system, developmental gaps in rural human resources, and limited curriculum diversity. To improve Thailand's educational strategy in alignment with the of China, it is suggested that the key principles and approaches from China's policies which focus on enhancing technological capabilities, innovation, and the global competitiveness of the population should be adopted. These principles could also elevate and internationalize Thailand's education system.

Keywords: Educational strategy, Administration, People's Republic of China

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศจีนเป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นต้นกำเนิดอารยธรรมหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาษา ตำรา และหลักปรัชญา ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา และการเรียนรู้มาแต่อดีตกาล การศึกษาเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสังคมจีนมาอย่างช้านาน นักคิดนักปราชญ์ เช่น เล่าจื๊อ ขงจื๊อ ล้วนเป็นปรมาจารย์ที่ได้วางรากฐานของการดำเนินชีวิตผ่านหลักคำสอนปรัชญาในด้านการทัพ ตำราพิชัยสงครามของ ซุนวู ถือเป็นตำราเล่มแรกของการวางแผนยุทธศาสตร์และเป็นต้นกำเนิดของการศึกษายุทธศาสตร์ในปัจจุบัน (อนุรัตน์ อนันทนาธร, 2567)

ในยุคสมัยจีนกว่า 1,300 กว่าปี การทดสอบความรู้ความสารถด้วยการแข่งขันเอ็ดเดิลเอกบัณฑิตรัฐชั้นยอดเข้าสู่ระบบราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งขุนนางโดยจักรพรรดิเป็นระบบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการที่สำคัญและหยั่งรากลึกในสังคมจีนมาอย่างยาวนานที่เรียกกันว่า “การสอบจอหงวน” (วารสารจีนวิทยา, 2021)

ในประเทศจีนมีความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาเป็นอย่างมากในอดีต ส่วนใหญ่ผู้คนในชนบทจะไม่ได้มีโอกาสในการศึกษา ดังนั้นในปัจจุบัน ตามแผนปฏิรูปการศึกษา ได้มีการปรับปรุงการศึกษาเรื่อยมาจนถึงช่วงหลังยุคสมัยประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยว ผิง ได้มีการพัฒนาการศึกษาใหม่ควบคู่ไปกับกลยุทธ์ของการพัฒนาเศรษฐกิจ (xinhuashi, 2019) มาถึงในช่วงยุคของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง มีแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา ความว่า “การศึกษา คือรากฐานในการพัฒนาประเทศ เราจึงต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่” โดยมีการประกาศ “ยุทธศาสตร์การศึกษาจีนสู่ความทันสมัย ปี 2035” ซึ่งมีจุดมุ่งเน้นที่โดดเด่น คือยุทธศาสตร์พื้นฐานโดยมุ่งเน้นแนวคิดพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ คุณธรรมนำหน้า พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน เข้าถึงการศึกษาโดยทั่วถึง เรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนรู้ตามศักยภาพ/ความสนใจของผู้เรียน ตระหนักรู้จากภายในสู่การลงมือปฏิบัติ พัฒนาแบบบูรณาการ ร่วมสร้างและแบ่งปัน โดยยึดมั่นการดำเนินงานตามลักษณะเฉพาะแบบจีน เพื่อบรรลุเป้าหมายไปสู่ความทันสมัยให้ประเทศจีนมีการศึกษาที่เข้มแข็ง เป็นประเทศแห่งการเรียนรู้ มีความเข้มแข็งด้านพลังทรัพยากรมนุษย์ มีรากฐานที่มั่นคง สร้างประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย มั่งคั่ง เป็นประชาธิปไตยที่มีอารยธรรม มีความสามัคคี และความสวยงาม (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2019)

จากการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการบริหารจัดการศึกษาของประเทศจีนภายใน 40 ปี หลังจากปฏิรูปประเทศ และอนาคต พบว่าการจัดการอุดมศึกษาของจีนหลังการปฏิรูปประเทศ แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงการฟื้นฟูการส่งเสริม การจัดระเบียบ และการช่วยแบ่งประเภทเพื่อดำเนินการบริหารจัดการ ในอนาคต การจัดการการอุดมศึกษาภาคจะมีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (Wang, Z. and Wang, H., 2019, p.103)

ยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การศึกษาจีนสู่ความทันสมัยไปจนถึงปี ค.ศ. 2035 โดยมีวิสัยทัศน์อันยาวไกล โดยมีการวางแผนการศึกษาเพื่อนำไปสู่อนาคตอย่างชัดเจน และผลักดันให้เกิดความพยายามก้าวไปให้ถึงการศึกษาที่ทันสมัย การยึดลักษณะเฉพาะแบบจีนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญเพื่อวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนของไทย โดยศึกษานโยบายที่ส่งเสริม นโยบายเพื่อการศึกษา และให้ทราบถึงข้อมูลนโยบายการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน (2567) โดยมีปัจจัยของนโยบายด้านต่างๆ และนำไปสู่การปฏิบัติของนโยบายอย่างไร รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางสำหรับจัดทำนโยบายการส่งเสริมด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทันสมัย พร้อมทั้งให้สอดคล้องทั้งการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบันต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีนภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง นั้นเป็นอย่างไร
2. จุดเด่น และจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี จิ้น ผิง นั้นเป็นอย่างไร
3. ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์การศึกษาของไทยได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีนภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง
2. เพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี จิ้น ผิง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์ของไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา การศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา เพื่อศึกษาแนวคิดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีน รวมถึงศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี จิ้น ผิง และเพื่อเพื่อเสนอแนะแนวทางเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์ของไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง

ขอเบตผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เลขธิการกระทรวงศึกษามหานครปักกิ่ง, คณบดีมหาวิทยาลัยกวางสี มณฑลกวางสี. ประธานหลักสูตรวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัย Shanxi Normal University ผู้บริหารภายในสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา ครูผู้สอน หรือผู้นำท้องถิ่นในประเทศจีน นักเรียน และ ผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกบุคคล หรือผู้บริหารในระดับมณฑลที่รับนโยบายการศึกษาของรัฐบาล โดยตรงเพื่อประสิทธิภาพในการให้ข้อมูล

ขอเบตพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่จะใช้ในการวิจัยคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน

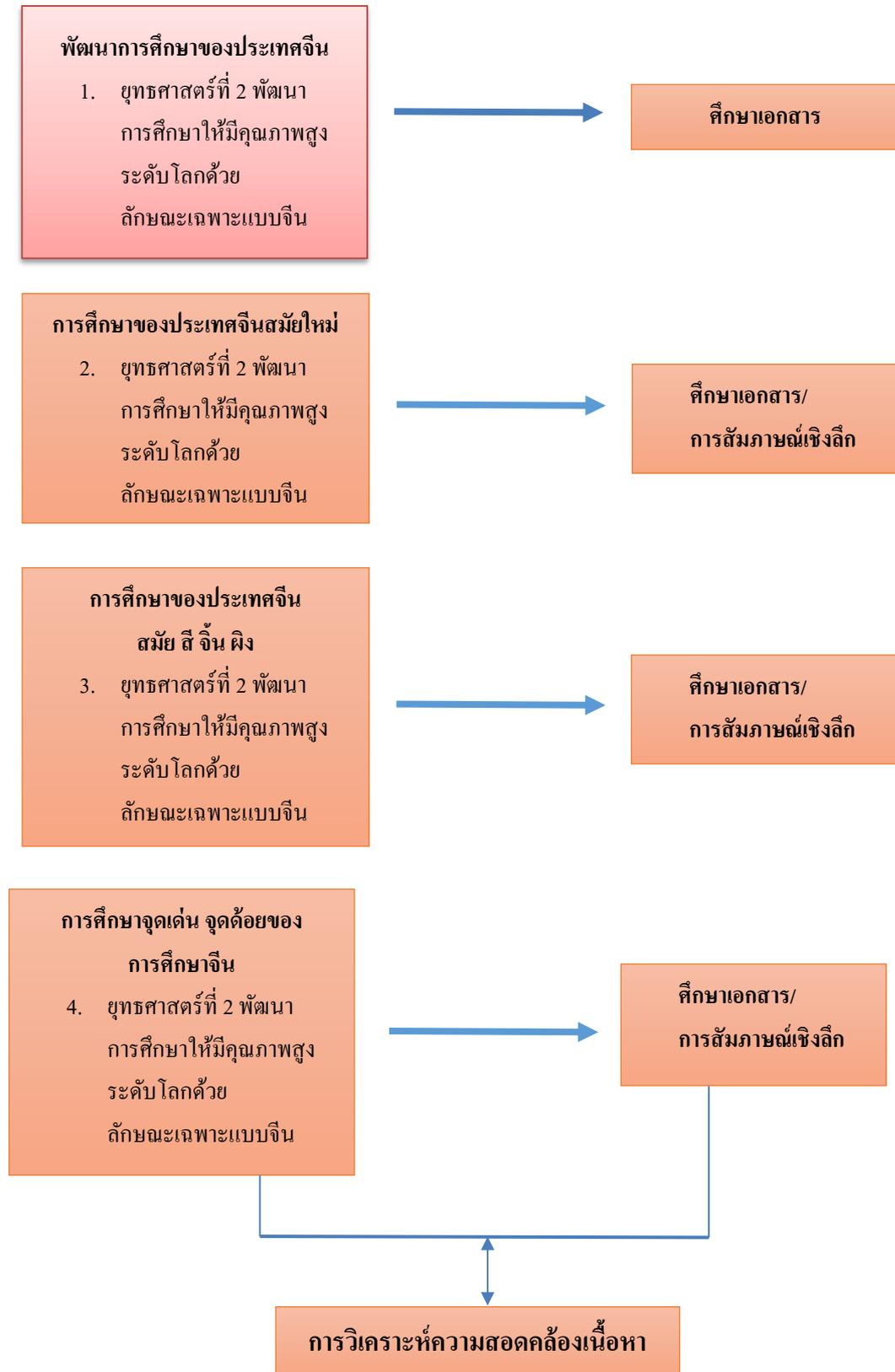
ขอเบตระยะเวลา เริ่มศึกษาตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2565 และแล้วเสร็จในเดือนมกราคม

2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เรียนรู้การวางยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีน
2. ได้เรียนรู้ถึงจุดเด่นและจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี่ จีน ผิง
3. ได้นำข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อไปประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์ของไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง

กรอบแนวทางการศึกษา

บททวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการและแนวคิดด้านการศึกษาของประเทศจีนรวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยประเทศจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มานานและเป็นแหล่งกำเนิดอารยธรรมหลายอย่าง ด้านการศึกษาจีนมีนักคิด นักปรัชญาที่มีชื่อเสียงหลายท่าน แต่ในหลักการปกครองและการบริหารบ้านเมือง ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดของนักปราชญ์สำคัญ 2 ท่านคือ

ปรัชญาและแนวคิดการศึกษาของเหล่าจื้อ เหล่าจื้อเป็นนักปรัชญาที่ชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของชาวจีน ในการนำปรัชญาไปใช้การดำเนินชีวิตที่เน้นเรื่องจริยศาสตร์และคุณธรรม โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตตามธรรมชาติ มีชีวิตเรียบง่าย มีความอดทน อ่อนน้อมถ่อมตน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ จริยศาสตร์สำคัญของเหล่าจื้อ คือรู้จักตัวเองให้ถูกต้อง, ชนะตัวเองได้, มีความรู้จักพอ, มีลัทธิเต๋าเป็นจุดหมายในชีวิต

และ ปรัชญาและแนวคิดการศึกษาของขงจื้อ ได้กล่าวว่าการเรียนรู้ที่เน้นความหมายครอบคลุมถึง การศึกษาเล่าเรียน การกล่อมเกล่าจริยธรรม บุคลิกภาพและการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ โดยอาศัยความรู้ตามจารีตในคัมภีร์ ทฤษฎีปรัชญาของขงจื้อให้ความสำคัญกับความเมตตา กรุณา ความกตัญญู ขนบธรรมเนียม จารีต และประเพณีความยุติธรรม และความซื่อสัตย์การเมืองในอุดมคติ คือการปกครองประเทศให้มีความสุขสงบสุขทุกคนเปรียบเสมือนบุคคลในครอบครัว ความคิดทางด้านการศึกษาไม่ว่าใครก็สามารถรับการศึกษาได้ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในระดับภูมิภาคในการพัฒนาการศึกษาของจีน : การเปรียบเทียบระหว่างเมืองกับชนบท ผลการศึกษาพบว่าความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่แท้จริงไม่มีอยู่จริง และความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเป็นความจริงสากลที่สังคมมนุษย์ต้องเผชิญเป็นเวลานานแล้วที่โครงสร้างคู่ขนานระหว่างเมืองและชนบทที่ชัดเจนอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาและความแตกต่างในระดับภูมิภาค ที่สำคัญทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเมืองและชนบทอย่างชัดเจน ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อน ไม่ว่าจะป็นทักษะการสอนของครู ความสามารถของนักเรียน และผลลัพธ์ทางการศึกษา ขณะเดียวกันการศึกษามุ่งเน้นไปที่โรงเรียนประถมศึกษาและอุดมศึกษา เมื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับกลไกเบื้องหลังความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นหลัก และขาดการวิเคราะห์ศึกษาระหว่างเมืองและชนบทให้ครบถ้วนในเชิงปริมาณในอนาคต จำเป็นต้องเสริมความแข็งแกร่งให้กับการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อสำรวจปรากฏการณ์ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา (กัวยวนจี้ และ ชูหงหลี่, 2024)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 แบบ ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูล รายงานการวิจัยต่างๆ ข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Deep interview) โดยสัมภาษณ์จากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์และการศึกษาของประเทศไทย

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก การเก็บข้อมูลในเชิงการสัมภาษณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามจะมีลักษณะเดียว คือ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสัมภาษณ์จะเป็นการใช้วิธีการสัมภาษณ์ที่ยืดหยุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมคำถามต่างๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้คำตอบครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) และการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาที่ได้จากการค้นคว้า และความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ ผู้ที่ให้ข้อมูลที่มีสถานะละบทบาทที่แตกต่างกัน และวิเคราะห์ตีความข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกันหรือไม่

7. การนำเสนอรายงาน

การนำเสนอรายงานวิจัย ในรูปการเขียนรายงานแบบพรรณนา นอกจากนี้ยังนำเสนอในรูปแบบของแผน และตารางเพื่อสร้างความเข้าใจให้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศไทยภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง

ยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศไทย ประธานาธิบดีสี จิ้น ผิง แบ่งได้ 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดสังคมนิยมแบบเฉพาะของจีนยุคใหม่ โดยเน้นประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก มีการพัฒนาทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ มุ่งเน้นให้ประชาชนร่วมมือกันสร้างชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อฟื้นฟูประเทศครั้งยิ่งใหญ่

2. พัฒนาการศึกษามีคุณภาพสูงระดับโลกด้วยลักษณะเฉพาะแบบจีน โดยการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่เพียบพร้อมด้วยศีลธรรมและสติปัญญา รักษาวัฒนธรรม ปลูกฝังความรักชาติ ส่งเสริมอุดมการณ์

และจิตสำนึกทางการเมือง มีจิตวิญญาณแห่งการต่อสู้ เพิ่มความเข้มแข็งด้าน คุณภาพเน้นการศึกษาแบบ บูรณาการ ปลูกฝังทักษะด้านการปฏิบัติ ด้านความร่วมมือและด้านนวัตกรรม ปรับปรุงระบบ มาตรฐาน คุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมทุกระดับ/ประเภทการศึกษาและส่งผลสะท้อนไปถึงมาตรฐานระดับโลก

3. ผลักดันการศึกษาให้มีคุณภาพสูงในทุกระดับการศึกษาระดับการพัฒนาการศึกษา โดยรวม ของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท สร้างระบบการบริหารจัดการและระบบการลงทุนในการศึกษา ระดับ ปฐมวัยทั้งของภาครัฐและเอกชน ยกกระดับการศึกษาภาคบังคับให้มีคุณภาพสูง และการสร้างอัตลักษณ์ พื้นฟู การศึกษาระดับอุดมศึกษาในภาคกลาง และภาคตะวันตกซึ่งส่วนใหญ่เป็น พื้นที่ทุรกันดาร

4. เน้นความเท่าเทียมด้านบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานทางการศึกษาโดยสร้างมาตรฐานโรงเรียน ด้วยกลยุทธ์ระยะยาว พัฒนาการศึกษภาคบังคับในเมืองและชนบทบนพื้นฐานความสมดุล ทางการศึกษา ส่งเสริมการเข้าเรียนของเด็กอพยพจากต่างถิ่น/เด็กยากไร้ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เท่าเทียมกัน และมีการบูรณาการทางการแพทย์กับการศึกษาเพื่อดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความพิการ

5. สร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปวงชน โดยสร้างสภาพแวดล้อมของระบบการเรียนรู้ ตลอดชีวิตสำหรับปวงชน จัดตั้งและปรับปรุงระบบเครดิตธนาคารแห่งชาติ ระบบรับรองผลสัมฤทธิ์ทางการ ศึกษา ส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาพนักงานประจำ บริการสังคมโดยการฝึกอบรมทั้งในระดับ อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้หลากหลาย

6. ยกกระดับการบ่มเพาะผู้มีความสามารถพิเศษ ในระดับอุดมศึกษา กำหนดนโยบาย การพัฒนา อุดมศึกษาทุกประเภท/สาขา สร้างกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำระดับโลก สร้างกลุ่มนวัตกรรมทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสู่ระดับโลก สร้างเครือข่ายด้านนวัตกรรมแบบ ครอบคลุม ส่งเสริมความ ร่วมมือระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย การวิจัย และการประยุกต์ใช้ การปรับปรุงการศึกษา ระดับปริญญาตรีในท้องถิ่น ในระดับอาชีวศึกษา เร่งพัฒนาการอาชีวศึกษาให้ทันสมัย เพื่อให้เหมาะสม บูรณาการระหว่างการศึกษาอาชีวศึกษากับการพัฒนาอุตสาหกรรม และมีข้อเสนอการจ้างงาน งบประมาณ มาตรฐาน การประเมินผลและอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษาปรับ สาขาวิชาและ โครงสร้างวิชาชีพได้อย่างทันต่อพื้นที่

7. สร้างกลุ่มครุมีอาชีพและนวัตกรรมที่มีคุณภาพสูง เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูทั้งการฝึกอบรมครู ก่อนเข้ารับราชการ การพัฒนาครูประจำการ และการพัฒนาวิชาชีพครู โดย อิสระ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด ชีวิต ปรับปรุงระบบการประกันผลประโยชน์ของครู และกลไกระยะยาวสำหรับ เงินเดือนครู กำหนด นโยบายให้เงินอุดหนุนเพื่อการดำรงชีพอย่างเต็มที่ในพื้นที่ที่มีความยากจนเป็นพิเศษ รวมทั้งยกระดับ สถานะวิชาชีพครูในระบบการเมืองและสังคม

8. เร่งปฏิรูปการศึกษาในยุคข้อมูล ข่าวสาร สร้างวิทยาเขตอัจฉริยะ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อ เร่งขับเคลื่อนการปฏิรูปการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เก่งทางด้านดิจิทัล เพื่อให้เกิดการ ปฏิรูปวิธีการกำกับดูแลการศึกษาและติดตามที่ทันสมัย ส่งเสริมระบบการจัดการที่แม่นยำและการ ตัดสินใจ ตามวิธีทางวิทยาศาสตร์

9. สร้างรูปแบบใหม่ของการศึกษาที่เปิดกว้างสู่ภายนอก ยกกระตือรือร้นทางการศึกษา และความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ และสถาบันวิชาชีพ โดยการส่งเสริมการวิจัย กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ระบบการประเมินผลการศึกษาในระดับสากล และปรับปรุงกลไกความช่วยเหลือด้าน การศึกษา

10. ส่งเสริมความทันสมัยและความสามารถในการกำกับดูแลการศึกษาสร้างระบบ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับทางการศึกษาให้สมบูรณ์ ยกกระตือรือร้นความสามารถของภาครัฐในการใช้กฎหมาย มาตรฐาน บริการข้อมูล และวิธีการกำกับดูแลยุคใหม่อื่นๆ ปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลโรงเรียน สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมการปฏิรูประบบโรงเรียนเอกชนยุคใหม่และสร้างสรรค์ นวัตกรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมในการจัดการศึกษา ปรับปรุงการมีส่วนร่วมของสังคมในการบริหารจัดการ โรงเรียน ตลอดจนสร้างกลไกการประเมินและการกำกับติดตามการศึกษา

กล่าวโดยสรุป ยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศจีนภายใต้ประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง มีทั้งสิ้น 10 ยุทธศาสตร์ โดยจุดประสงค์หลักของยุทธศาสตร์การศึกษา คือ มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ เป็นหลัก มีการพัฒนาทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ มุ่งเน้นให้ประชาชนร่วมมือกันสร้างชีวิตที่ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง มีการผลักดันให้จีนเป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรือง และปลูกฝังความรักชาติ ส่งเสริมอุดมการณ์ มีจิตสำนึกทางการเมือง มีจิตวิญญาณแห่งการต่อสู้ เพิ่มความ เข้มแข็งด้านคุณภาพเน้น การศึกษาแบบบูรณาการ รวมถึงสร้างกลุ่มครุมีอาชีพและนวัตกรรมที่มีคุณภาพสูง กำหนดให้จรรยาบรรณ และรูปแบบของครูเป็นเกณฑ์อันดับแรกในการประเมินคุณภาพครูสำหรับระบบการศึกษาของจีน แบ่ง ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา (6 ปี) ระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย (6 ปี) โดยรัฐบาลจีนพยายามที่จะพัฒนาให้ประชาชนทั่วประเทศได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 2) การศึกษาด้านวิชาชีพ หมายถึง โรงเรียนด้านวิชาชีพ รวมถึงหลักสูตรอบรมวิชาชีพพระยะสั้น ซึ่งในด้านอาชีพมีการ เปลี่ยนแปลงคือ การศึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง พลศึกษา ศิลปกรรม มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มลดลง 3)การศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาระดับอนุปริญญา ระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท รวมถึงการศึกษาระดับปริญญาเอก การศึกษาระดับอุดมศึกษาของจีนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ระดับตามสากล คือ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก 4) การศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง การศึกษาประเภทต่างๆ ที่จัดขึ้นสำหรับผู้ใหญ่และผู้ไม่รู้หนังสือ หรือการศึกษาอื่นที่มีรูปแบบใกล้เคียงกัน ซึ่งมีการเปิดการศึกษาทางไปรษณีย์ และการศึกษาภาคค่ำ

ผลการศึกษาคู่เด่นและคู่ด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี จิ้น ผิง

ยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี จิ้น ผิง มีจุดเด่นในด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างความเท่าเทียม และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการศึกษา โดยจุดด้อยที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น ความกดดันจากระบบการสอบ ช่องว่างในการพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่ ชนบท และ

ข้อจำกัดด้านความหลากหลายของหลักสูตร ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดเทียบระหว่างจุดเด่น และ จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาดังนี้

1. การปฏิรูปและมาตรฐานการศึกษา

จุดเด่นของยุทธศาสตร์การศึกษา มีการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ทันสมัย และตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น การเน้นทักษะการปฏิบัติและการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษา มุ่งเน้นที่การสอบและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความกดดันต่อนักเรียน และลดความคิดสร้างสรรค์

2. การลงทุนและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จุดเด่นของยุทธศาสตร์การศึกษา รัฐบาลจีนเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษาและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ชนบท จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษา แม้จะมีการลงทุนทางการศึกษา แต่ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาและคุณภาพการศึกษายังมีอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท

3. การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางการศึกษาและการควบคุมจากรัฐบาล

จุดเด่นของยุทธศาสตร์การศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นผู้นำและการคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในโลกที่เปลี่ยนแปลง จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาคือ เป็นระบบการศึกษาที่มีการควบคุมจากรัฐบาลอย่างเข้มงวด ทำให้มีข้อจำกัดในการแสดงออกและการวิจารณ์ของนักเรียน

4. การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและเศรษฐกิจ และการขาดการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย

จุดเด่นของยุทธศาสตร์การศึกษา มีการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจ เพื่อให้การศึกษาตรงตามความต้องการของตลาด จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษา ระบบการศึกษามักเน้นการเรียนรู้ที่มีการจัดระเบียบมากเกินไป ทำให้ขาดการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เช่น ทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์

5. เน้นการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการขาดความยืดหยุ่นในหลักสูตร

จุดเด่นของยุทธศาสตร์การศึกษา มีการสนับสนุนด้านการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM) เพื่อเตรียมความพร้อมด้านทักษะให้กับนักเรียนในการเข้าสู่ตลาดงาน จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษา หลักสูตรบางส่วนยังมีความเข้มงวดและไม่ยืดหยุ่น ทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ตามความสนใจหรือความสามารถของตนเอง

6. การใช้เทคโนโลยีในการศึกษา และขาดการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่

จุดเด่นของยุทธศาสตร์การศึกษา มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาเข้าถึงได้ และทันสมัยมากขึ้น จุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษา หลักสูตรบางส่วนยังไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเทคโนโลยีและการตลาดแรงงาน

ดังที่กล่าวจุดเด่น และจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาของจีนข้างต้น มีความเป็นจริง และประเด็นวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนข้อค้นพบดังนี้

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสอดคล้องกับข้อค้นพบในการสัมภาษณ์ว่า ระบบการศึกษาของประเทศจีนถือว่าเป็นระบบที่มีความก้าวหน้ามาก ถึงแม้รัฐบาลกลางมีอำนาจมา แต่ในการศึกษารัฐบาลกระจายอำนาจให้การปกครองท้องถิ่นระดับมณฑลและจังหวัด จัดการศึกษาในทุกระดับ ทำให้การศึกษาสามารถครอบคลุมได้ทั่วถึงและกว้างขวาง โดยรัฐบาลกลางควบคุมคุณภาพและให้การสนับสนุนทรัพยากร (วิเชียร ดันศิริคงคล, 2567, สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำกระทรวงศึกษาธิการนครปักกิ่ง “แผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระยะ 5 ปี ซึ่งแผนนี้รัฐบาลจีนได้มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมและจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยมุ่งเน้น ยานยนต์พลังงานใหม่ ระบบขนส่งทางราง หุ่นยนต์ อุปกรณ์การเกษตร อากาศยาน และวิศวกรรมการต่อเรือ (Yang Jun, 2024, สัมภาษณ์)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์รวม 3 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศจีนภายใต้การบริหารงานของ ประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง 2) เพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของยุทธศาสตร์การศึกษาภายใต้การบริหารงานของสี จิ้น ผิง และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์ของไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง สรุปได้ว่า มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการเชื่อมโยงการศึกษากับตลาดแรงงานและเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงาน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

1. ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาการศึกษาของประเทศจีนในยุคของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง พบว่ามี 10 ยุทธศาสตร์หลักๆ ที่เป็นแผนในการพัฒนาการศึกษาของจีนให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างในเมืองและชนบท บุคลากรทางการศึกษาจากการเป็นผู้ให้ ต้องเป็นผู้ที่แนะนำได้ และผู้เรียนต้องมีศักยภาพในการแสดงออก โคนเพิ่มความรู้ด้านนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสถานการณ์ในปัจจุบัน

2. สามารถนำแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของจีน มาปรับใช้ในการพัฒนาการศึกษา ทั้งบุคลากรผู้สอน และผู้เรียน นำความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ไปกับทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ของรัฐบาล หรือสถานศึกษาของภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยในลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. การเน้นความเป็นมาตรฐาน ระบบการศึกษายังมีการเน้นที่การสอบและผลสัมฤทธิ์การเรียน
2. การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ลดความกดดัน และพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุลทั้งด้านวิชาการและความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน
3. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในพื้นที่ชนบทจำเป็นต้องใช้แนวทางทางการศึกษาที่ครอบคลุม ทั้งการจัดสรรทรัพยากร การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมการเข้าถึง และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมในการศึกษาในทุกพื้นที่
4. การปรับปรุงนโยบายและกฎระเบียบจากภาครัฐ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแสดงออก และการสร้างสมดุลระหว่างการควบคุมและการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม
5. ความยืดหยุ่นของหลักสูตร บางส่วนยังมีความเข้มงวดและไม่ยืดหยุ่น ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบเปิดกว้างและส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างรอบด้าน
6. ควรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการปรับตัวต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในเชิงลึกเพื่อศึกษายุทธศาสตร์ภาพใหญ่ของการศึกษาระดับผู้บริหาร ตลอดจนนโยบายไปปฏิบัติการ

ขับเคลื่อนระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเป็น โมเดลต้นแบบในการพัฒนาระบบการศึกษาต่อไป

2. ควรที่จะได้ศึกษาเก็บข้อมูลในเชิงลึก จากทุกภาคส่วนรวมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหาและข้อจำกัดในวงกว้างมากขึ้น นำไปสู่การแก้ไข การพัฒนาต่อยอดการระบบการศึกษาให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน. (2567). *กระทรวงศึกษาธิการ*. วันที่ค้นข้อมูล 28 กันยายน 2567, เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/>

กัลยรักษ์ นัยรัชเสรี. (2019). *Belt and Road Initiative เดินหน้าไปถึงไหนแล้ว?*. วันที่ค้นข้อมูล 28 กันยายน 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/6095>

กัวยวนจี และ ชูหงหลี. (2024). *ความไม่เท่าเทียมกันในระดับภูมิภาคในการพัฒนาการศึกษาของจีน : การเปรียบเทียบระหว่างเมืองกับชนบท*. วันที่ค้นข้อมูล 28 กันยายน 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/6095https://scuspace.co>

วารสารจีนวิทยา. (2021). *ศูนย์ภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนสิรินธร. วารสารจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. 15(1).*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล. *คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2567, 3 กันยายน). สัมภาษณ์.*

อนูรัตน์ อนันทนาธร. (2567, 3 กันยายน). *การวิเคราะห์นโยบายการจัดการจังหวัดและกลุ่มจังหวัดบูรณาการ*. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาษาอังกฤษ

xinhuaishi. (2019). Retrieved July 3, 2024, from <https://www.beijing.gov.cn>

Yang Jun. Director of the China Education Think Tank Network Center Of the School Planning. Construction of China. (2567, 3 กันยายน). สัมภาษณ์.